

Υμενόπτερα στον έξω ακουστικό πόρο ενηλίκων

Κοράκη Αικατερίνη¹
Πέππας Χρήστος²
Μπούτρης Χρήστος³
Γιάννη Ολγα³

Περίληψη: Η ανεύρεση υμενοπτέρων στον έξω ακουστικό πόρο είναι μία σπάνια κλινική οντότητα διεθνώς κι ακόμα σπανιότερη στην Ελλάδα. Ωστόσο, απαιτεί ταχείς και λεπτούς χειρισμούς για την αντιμετώπισή της για να παραμείνει ανεπίπλεκτος και για να υπάρξει οριστική ίαση της. Στην παρούσα εργασία μας παρουσιάζουμε τρεις (3) σπάνιες περιπτώσεις ενηλίκων με ενσφήνωση υμενοπτέρων στον έξω ακουστικό πόρο, που αντιμετωπίστηκαν σε ιδιωτικό ιατρείο ΠΦΥ (πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας) στην περιοχή της Κέρκυρας, κατά το διάστημα 2000-2007. Αναλύουμε την κλινική εικόνα και την αντιμετώπιση των περιστατικών, αντιπαραβάλλοντας και επισκοπώντας και τη σχετική διεθνή βιβλιογραφία και αρθρογραφία.

Υπεύθυνη αλληλογραφίας:
Αικατερίνη Κοράκη
Ολυμπιάδος 4
566-26 Συκιές Θεσσαλονίκη
Τηλ. 6971896968
Katerina426@gmail.com

Λέξεις-κλειδιά:
υμενόπτερα, έξω ακουστικός πόρος, ξένα σώματα, έντομο, ενήλικας.

Εισαγωγή

Η ανεύρεση υμενοπτέρων στον έξω ακουστικό πόρο είναι μία σπάνια κλινική οντότητα διεθνώς κι ακόμα σπανιότερη στην Ελλάδα. Ωστόσο απαιτεί λεπτούς κι ειδικούς χειρισμούς για την αντιμετώπισή της, για να παραμείνει ανεπίπλεκτος.

Με άγνωστη μέχρι στιγμής αιτιοπαθογένεια και χωρίς ιδιαίτερα διαφοροδιαγνωστικά προβλήματα, απαιτεί ταχείς και λεπτούς χειρισμούς, για να υπάρξει οριστική ίαση από αυτήν.

Μολονότι οι παλαιότερες μέθοδοι θεραπείας δεν ήταν τόσο εύστοχοι, η θεραπεία επιτυγχάνεται πλέον με τον προσφορότερο τρόπο για τον ασθενή και την ιδεωδέστερη εξαίρεση του ενσφηνωμένου εντόμου.

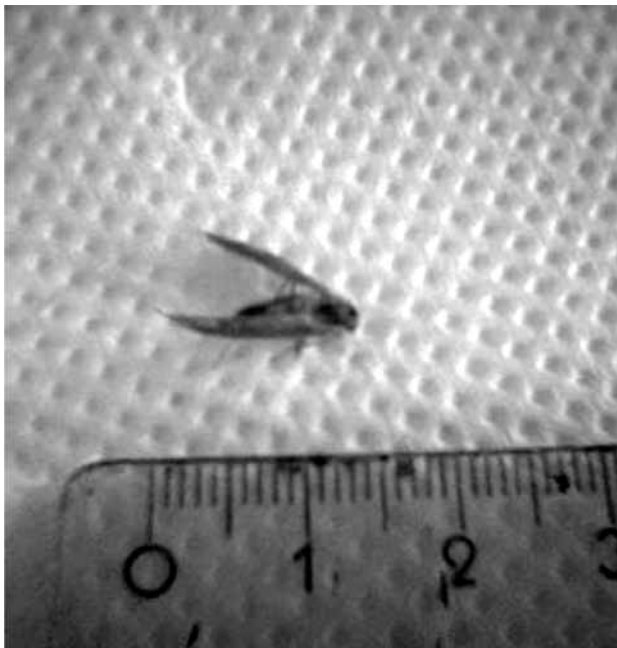
Περιγραφή περιπτώσεων

Μία 40-χρονη λευκή γυναίκα, προηγουμένως καθόλα υγιής, προσήλθε στο ιατρείο, αιτιώμενη άλγος στο δεξιό αυτί, εμβοές και σύστοιχη έκπτωση της ακοής. Εκ του ιστορικού της ουδέν το αξιόλογο. Η ασθενής ανέφερε ότι προ περίπου 3 ωρών αισθάνθηκε κάποιο πιθανώς έντομο να εισέρχεται στο δεξιό ακουστικό πόρο της και προσπάθησε επί 1 ώρα περίπου να βγάλει το έντομο από τον ακουστικό πόρο, ανεπιτυχώς ωστόσο. Επιπρόσθετα, άρχισε να αισθάνεται έξαρση του άλγους και οίδημα στην περιοχή, οπότε και προσήλθε για περαιτέρω αντιμετώπιση.

Ασθενής 55 ετών, Καυκασιανός, προσήλθε στο ιατρείο, αιτιώμενος αίσθημα βάρους και άλγος στο δεξιό αυτί, εμβοές και σύστοιχη έκπτωση της ακουστικής του ικανότητας. Εκ του ιστορικού του ήταν όλα εντός φυσιολογικών ορίων, ενώ ανέφερε ότι 15 ημέρες περίπου προ της επισκέψεώς του αισθάνθηκε κατά τη διάρκεια της νύκτας μία μικρή ενόχληση στο σύστοιχο έξω ακουστικό πόρο, που τον αφύπνισε.

Άντρας 47 ετών προσήλθε στο ιατρείο, αιτιώμενος νυγμώδη επιτεινόμενη ωταλγία αριστερά, εμβοές και σύστοιχη ακουστική έκπτωση μετά από πιθανή είσοδο εντόμου στον αριστερό ακουστικό πόρο από διώρου περίπου. Προσπάθησε ανεπιτυχώς να εξαιρέσει το υμενόπτερο, επιδεινώνοντας ωστόσο την κλινική του εικόνα, οπότε και προσήλθε για περαιτέρω αντιμετώπιση.

Και στις τρεις περιπτώσεις η άμεση ωτοσκόπηση φανέρωσε την ύπαρξη ξένου σώματος και δη υμενοπτέρου, το οποίο στις 2 εκ των 3 περιπτώσεων ήταν ζωντανό.

Εικόνα 1.

Εξαιρεθέν υμενόπτερο από τις δικές μας περιπτώσεις

Η θεραπευτική μας παρέμβαση και για τις τρεις περιπτώσεις ήταν η ενστάλαξη ελαίου μέχρι πληρώσεως του έξω ακουστικού πόρου κι εν συνεχεία η εξαίρεση του ξένου αυτού σώματος. Ακόμα και στην περίπτωση του αναφερομένου, από δεκαπενθημέρου προβλήματος πληρώσαμε με έλαιο τον έξω ακουστικό πόρο, επειδή δεν γνωρίζαμε, εάν υπήρχαν εντός αυτού άλλες έμβιες μορφές εντόμων. Η εξαίρεση των εντόμων με μικρή λαβίδα τύπου Allen ή Allis επιβεβαιώθηκε με ακόλουθη άμεση ωτοσκόπηση. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στη μη κατάτμηση του εντόμου κατά τον εξαγκασμό του (εικόνα 1). Σε αυτήν αφενός επισκοπήθηκε ο τυμπανικός υμένας για τυχόν τρώσεις και αφετέρου κατεδείχθηκαν φλεγμονή του έξω ακουστικού πόρου και επιπολής μικροτραυματισμοί, συνεπεία της κινητικότητας των υμενοπτέρων. Εν συνεχεία έγινε πλύση του έξω ακουστικού πόρου.

Στους ασθενείς συνεστήθη αγωγή με τοπική ενστάλαξη σταγόνων αντιφλεγμονώδους και αντιβιοτικού ευρέως φάσματος.

Η μετεγχειρητική πορεία και των τριών ασθενών ήταν ανεπίπλεκτος, παρακολουθούμενη κλινικά κι ωτοσκοπικά.

Και τα τρία περιστατικά αφορούσαν Καυκασιανούς παραθεριστές στο νησί της Κέρκυρας κατά τις θερινές περιόδους 2000-2007.

Συζήτηση

Η ενσφήνωση υμενοπτέρου ή άλλου είδους εντόμου στον έξω ακουστικό πόρο είναι μία πολύ σπάνια κλινική οντότητα, σπανιότερη στην Ευρώπη και λιγότερο σπάνια στην Αμερική. Ακόμα πίο σπάνιο είναι να συμβεί σε ενήλικες. Παρατηρείται κατά κύριο λόγο το καλοκαίρι σε παραθεριστές ή κατασκηνωτές² χωρίς μάλιστα να υπάρχουν καταγραφές περιστατικών σε άλλες περιόδους, πλην αυτή του καλοκαιριού. Κι οι δικές μας περιπτώσεις αφορούσαν παραθεριστές στην Κέρκυρα, κατά τις καλοκαιρινές περιόδους 2000-2007, οι οποίοι ήταν αλλοδαποί Καυκασιανοί.

Παρότι αναφέρεται ότι στην Αμερική συχνότερη είναι η διείσδυση κατσαριδων στον έξω ακουστικό πόρο, στην Ευρώπη συμβαίνει με υμενόπτερα, όπως συνέβη και με τα δικά μας περιστατικά.

Όσον αφορά την αιτιοπαθογένεια δεν υπάρχει εξήγηση, εάν η είσοδος του εντόμου στον ακουστικό πόρο οφείλεται σε τυχαία επίδραση, είτε αν είναι αποτέλεσμα της αναζήτησης θερμότητας από το έντομο ή αν οφείλεται στην έλξη του εντόμου από κάποια οσμή που δυνητικά παράγεται².

Σε κάθε περίπτωση, η κλινική εικόνα, το ιστορικό και η ωτοσκόπηση καταδεικνύουν επαρκώς το αίτιο, χωρίς να χρειάζεται περαιτέρω εργαστηριακός έλεγχος.

Η πλέον ενδεδειγμένη θεραπεία είναι η εξαίρεση του

εντόμου, ως κάθε ξένου σώματος, είναι επιβεβλημένη και επιφέρει θεαματική βελτίωση της κλινικής εικόνας του ασθενούς. Αυτή η εξαίρεση μπορεί να είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα στο επίπεδο παρόχων της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, δεδομένου ότι συνήθως στερούνται του ειδικού εξοπλισμού και των εξειδικευμένων εργαλείων.

Τα έντομα στον ακουστικό πόρο είναι ιδιαίτερα ενοχλητικά, όταν είναι ακόμα ζωντανά. Η εισαγωγή λαδιού στον ακουστικό πόρο προκαλεί θάνατο στο έντομο, δίνοντας μερική στιγμιαία ανακούφιση και διευκολύνοντας την εξαίρεσή του από αυτόν.

Παρότι παλαιότερα υπήρχε η αντίληψη ότι το έντομο μπορούσε να εξολοθρευθεί με την εισαγωγή νερού ή αλκοόλης στον ακουστικό πόρο, για να προκληθεί πνιγμός στο έντομο², είναι ξεκάθαρο πλέον ότι η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση προσφέρεται με τη χρήση αιθανόλης (με χρόνο θανάτωσης μεταξύ 29,6 sec και 36,6 sec) ή, επί ανυπαρξίας της, η χρήση ελαίου. Βέβαια, και άλλα υγρά μπορούν να χρησιμοποιηθούν, αλλά δεδομένου ότι είναι σημαντική η ταχεία θανάτωση του εντόμου για τη μη εμφάνιση ενδεχόμενων επιπλοκών από τις κινήσεις του εντόμου εντός του ακουστικού πόρου ή ακόμα και της τρώσης του τυμπανικού υμένα, η όσο το δυνατόν γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη εξόντωση του εντόμου είναι επιβεβλημένη^{3,5,6}. Προσοχή πρέπει να δίνεται στην εξέγκυση ολοκλήρου του εντόμου κι όχι στην κατάτμησή του.

Summary

Hymenopteran in the external auditory canal in adults

A Koraki, MD, C A D Peppas, MD, LM, MBA, MS, C Mpoutris, MD, O Giannis.

Finding hymenopteran in the external auditory canal is a world rare clinical entity and even more rare in Greece. However, it demands quick and fine handling for

its resolution so as to be uneventful and in order to be treated totally.

In this work we present three rare cases of adults with wedging of hymenopteran at their external auditory canal treated in a private primary health care surgery at the island of Corfu between 2000 and 2007.

We analyze their clinical icon and our handling of those cases and we survey the relevant international bibliography and articles.

Key-words: hymenopteran, external auditory canal, foreign bodies, insects, adult.

Βιβλιογραφία

1. Delvin D: Ear problems, Retirement Problems Ltd, 2001. www.retirement-matters.co.uk/index2.htm.
2. Kirkpatrick H, Jones RE, van Wadlinton M, Gilsoul JM: Right ear pain and neck swelling, Proc (Bayl Univ Med Cent). 2001 April; 14 (2): 173-178.
3. Rowe LD: Foreign body in the ear. IN: Doherty GM (ed.): Current surgical diagnosis and treatment, 12th edition, Lounge/McGraw Hill Publications, London, 2003: p. 949.
4. Antonelli PJ, Ahmadi A, Prevatt A: Insecticidal activity of common reagents for insect foreign bodies of the ear. Laryngoscope, 2001; 111 (1): 15-20.
5. Bressler K, et al: Ear foreign body removal: a review of 98 consecutive cases. Laryngoscope, 1993; 103: 367.
6. Ruben R: Ear, nose and throat disorders (Obstructions). IN: Beers MH, Berkow R: The Merck Manual, Centennial edition, Merck Research Laboratory, New Jersey, 1999: 669.